

CONSOLIDAREA RELAȚIILOR PROFESIONALE PRIN SPRIJIN ȘI SUPTOR METODOLOGIC

Ecaterina DMITRIC,
Biblioteca Națională a
Republicii Moldova
ORCID 0000-0003-4080-0953

Rezumat: Sub egida BNRM au apărut două lucrări metodologice: „Consolidarea relațiilor între bibliotecă și comunitate: ghid metodologic” și „Metode și tehnici de promovare a lecturii: recomandări metodologice”. Ambele lucrări se referă la aspecte care sunt reflectate din perspectiva priorităților profesionale pentru anul 2022 și organizarea activităților/serviciilor de promovare a cărții și lecturii în biblioteci. Prin urmare, publicațiile metodologice sunt orientate spre direcțiile principale ale activității de bibliotecă, astfel reflectă tendințele actuale din domeniu și necesitățile informaționale ale membrilor comunității.

Cuvinte-cheie: priorități profesionale 2022, lucrări metodologice, lectură, bibliotecă, comunitate.

Abstract: Under the auspices of the BNRM two methodological works recently appeared: "Strengthening relations between library and community: Methodological guide" and "Methods and techniques to promote reading: Methodological recommendations". Both papers refer to aspects reflected from the perspective of professional priorities for the year 2022 and the organization of book and reading promotion activities and services in the libraries. Accordingly, the methodological publications are oriented towards the main directions of the library activity, thus reflecting the current trends in the field and the informational needs of the community members.

Keywords: professional priorities 2022, methodological works, reading, library, community.

În contextul desfășurării Programului Național LecturaCentral, ediția a V-a, 2022, un aspect important al programului îl reprezintă sprijinul și suportul metodologic oferit bibliotecilor din sistemul național de către Biblioteca Națională a Republicii Moldova (BNRM), cu statut de centru metodologic național. Una din modalitățile de oferire a sprijinului metodologic constă în elaborarea și diseminarea publicațiilor metodologice. Publicațiile metodologice trebuie să fie orientate spre direcțiile principale ale activității de bibliotecă. În acest sens, sub egida BNRM au apărut două lucrări: „Consolidarea relațiilor între bibliotecă și

comunitate: ghid metodologic” și „Metode și tehnici de promovare a lecturii: recomandări metodologice”. Ambele lucrări se referă la organizarea activităților/serviciilor de promovare a cărții și lecturii în biblioteci, dar și la aspecte care sunt reflectate din perspectiva priorităților profesionale pentru anul 2022.

Programul Național *LecturaCentral-2022* are genericul „Cartea și lectura: context al consolidării relațiilor dintre bibliotecă și comunitate”. Din această perspectivă, comunitatea profesională este orientată să atragă atenția asupra relațiilor dintre bibliotecă și comunitate, dezvoltarea parteneriatelor și

serviciilor de bibliotecă privind promovarea cărții și lecturii, atragerea voluntarilor în activitatea bibliotecii și inițierea proiectelor comunitare. De asemenea, un rol important îl reprezintă aspectele tematice, care țin de prioritățile profesionale pentru anul 2022 aprobate la Forumul Managerilor din cadrul Sistemului Național de Bibliotecă, la 3 noiembrie 2021: reaşezarea activității bibliotecii și a proceselor funcționale în conformitate cu noul cadru legislativ și de reglementare; ajustarea serviciilor bibliotecare agen-dei ONU 2030: dezvoltarea capacităților; aprofundarea rolului bibliotecii de garant al memoriei locale; implementarea recoman-dărilor UNESCO privind Știința Deschisă.

Ghidul metodologic „Consolidarea relațiilor între bibliotecă și comunitate” are drept obiectiv ajutarea bibliotecilor în procesul de realizare a priorităților profesionale ale anului 2022. Astfel, include 10 articole de conținut metodologico-practic

structurate în două secțiuni:

- Prioritățile profesionale ale anului 2022: adăugăm valoare comunităților;
- Linii directoare. Suport bibliografic.

Prima secțiune reflectă dimensiunile de activitate biblioteconomică, subliniind rolul relațiilor dintre bibliotecă și comunitate

ca premisă pentru dezvoltare și rezistență în timp. Acest aspect este reliefat de către Vera Osoianu și tinde să demonstreze că relațiile dintre bibliotecă și comunitate au scopul de a evidenția faptul că biblioteca este un serviciu public în conformitate cu necesitățile membrilor comunității. De altfel, bibliotecile ca instituții culturale au un rol crucial în informarea și inspirarea oamenilor la acțiune prin colecțiile, serviciile și produsele bibliotecii. De asemenea, bibliotecile oferă spații comode pentru comunități pentru a se întâlni, a socializa și a stabili conexiuni.

Din perspectiva impactului bibliotecii și utilitatea ei în comunitate, o importanță majoră se acordă studiilor privind necesitățile utilizatorilor sau membrilor comunității. Astfel, acest segment este abordat în lucrare de către Victoria Vasilica și Angela Drăgănel. Accentul se pune, în primul rând, pe faptul că bibliotecile publice sunt instituții de interes local și finanțate din banii contribuabililor și din această perspectivă bibliotecile trebuie să servească intereselor cetățenilor. Mai mult ca atât, bibliotecile trebuie să anticipeze activități care ar contribui la transformarea comunităților în conformitate cu tendințele Societății Cunoașterii, care își găsește temei în cultura cunoașterii ce se bazează pe toate formele de cunoaștere, inclusiv artistică, literară etc. Pentru o mai bună cunoaștere a utilizatorilor și necesităților informaționale ale acestora este recomandată utilizarea mai multor metode de studiu.

O componentă esențială în activitatea bibliotecilor constituie serviciile de bibliotecă. În acest context ghidul metodologic se axează și pe segmentul diversificării și personalizării serviciilor de bibliotecă în sprijinul comunității. Acest aspect elucidează factorii principali de conceptualizare a unui serviciu, care are scopul de a răspunde unor necesități informaționale, dar și de a forma utilizatorii ca personalități care își cunosc drepturile, gândesc critic și își pot argumenta propriile poziții și opinii. Alinierea bibliotecilor la așteptările, cerințele informaționale și documentare ale utilizatorilor/membrilor comunității, în mare parte, este influențată de personalizarea

serviciilor/produselor. Practic, personalizarea serviciilor reprezintă modalitatea de prestare a acestora în corespundere cu cerințele individuale ale solicitanților.

Principiile directoare ale IFLA/UNESCO cu privire la serviciile bibliotecii publice stipulează necesitatea acestora de a-și asuma, în cadrul comunității locale, rolul de agent esențial în vederea achiziționării, valorificării și promovării culturii locale în toată diversitatea ei, prin conservarea colecțiilor de istorie locală, organizarea de expoziții și cercuri de lectură, publicarea de documente de interes local, promovarea unor programe interactive, prezentări de carte, conferințe pe teme de istorie locală și prin susținerea și dezvoltarea tradițiilor orale locale ca vector important al comunicării istoriei locale [1, p. 33]. În această ordine de idei, funcția bibliotecii publice de centru comunitar de informare și documentare este îndeplinită de serviciile locale care funcționează în beneficiul comunității locale și oferă informații comunitare. Acest aspect este reflectat de către Margareta Cebotari, care specifică rolul bibliotecii de garant al memoriei locale. Parteneriatele de bibliotecă reprezintă un instrument de dezvoltare a bibliotecilor din perspectiva relațiilor/colaborării bibliotecii cu diverse instituții care aduc plusvaloare comunității și contribuie la satisfacerea necesităților comunității. Parteneriatul poate fi o soluție pentru alocarea și folosirea resurselor locale la nivel comunitar, pentru atragerea altor resurse externe pentru rezolvarea problemelor comunitare. Avantajele și etapele inițierii unui parteneriat în bibliotecă sunt reflectate în lucrare în articolul „Bibliotecile și dezvoltarea parteneriatelor comunitare”, semnat de Natalia Ghimpu. Din altă perspectivă, un rol important care trebuie evidențiat în dezvoltarea parteneriatelor este faptul că acest proces are nevoie de evaluare și monitorizare continuă în vederea atragerii și implementării proiectelor de bibliotecă.

Dirijarea administrativă și metodologică (profesională) a bibliotecii reprezintă un aspect care ține de funcționalitatea relațiilor dintre bibliotecă, ca instituție de referință în comunitate, și membrii acesteia, de

conexiunile dintre organismele cu astfel de responsabilități și biblioteci. Astfel articolul „Dirijarea administrativă și metodologică a bibliotecilor publice: atribuții și delimitări profesionale”, semnat de Ludmila Corghenci, prezintă experiența dumneai în procesul de evaluare a bibliotecilor publice teritoriale, analiza componentei documentare a bibliotecilor centre biblioteconomice (regulamente de organizare și funcționare, fișe ale postului și altele), analiza rapoartelor anuale narative, discuțiile întreținute în procesul de recepționare a acestora. Colaborarea și comunicarea centrelor biblioteconomice teritoriale cu administrația publică locală este elucidată din perspectiva funcționării rețelei de biblioteci și realizarea atribuțiilor prevăzute de cadrul legislativ, informarea reciprocă, utilizarea rațională a resurselor umane, profesionalismul acestora.

O abordare per ansamblu în ceea ce privește calitatea datelor statistice, care sporește imaginea bibliotecii în comunitate, este oferită în articolul „Indicatorii statistici și de performanță ca suport în augmentarea imaginii bibliotecii”, semnat de Svetlana Ucrainciuc. În acest context, indicatorii statistici și de performanță, dacă sunt utilizați corespunzător, contribuie la crearea, menținerea și promovarea imaginii bibliotecilor în comunitate. Un concept de identitate argumentat unitar de datele statistice consolidează imaginea în percepția publicului, bibliotecile devenind ușor de recunoscut din multitudinea instituțiilor publice din țară și de peste hotare.

În contextul provocărilor generate de procesul de globalizare și de introducerea permanentă a noilor tehnologii apare necesitatea de a asigura personal de specialitate bine pregătit, flexibil și superior calificat. Astfel, articolul „Capacitatea profesională a personalului din biblioteci de a răspunde nevoilor comunității”, redactat de Lilia Povestca, elucidează aspectele ce țin de competențele profesionale, abilitățile tehnice și abilitățile personale, care însumează un șir de capacități profesionale necesare bibliotecarului modern. În această ordine de idei, instruirea bibliotecarilor care îmbină formele de educație formală, nonforma-

lă, informală duce la schimbări în comunitate, având un impact pozitiv prin care se impun cunoștințe, relații, comportamente, atitudini, mentalități, proceduri, recomandări etc.

Cea de-a doua secțiune a lucrării „Linii directoare. Suport bibliografic” reflectă rolul bibliotecilor în contextul crizei refugiaților și a solicitanților de azil din perspectiva documentelor directoare elaborate de Federația Internațională a Asociațiilor de Biblioteci și Bibliotecari (IFLA) și Biroul European al Asociațiilor de Biblioteci, Instituții de Informare și Documentare și Arhive (EBLIDA). Alt aspect al acestei secțiuni fundamentează subiectul acestei lucrări printr-o listă bibliografică reprezentativă elaborată de Margareta Cebotari, incluzând 55 de surse bibliografice.

Cea de-a doua lucrare „Metode și tehnici de promovare a lecturii” reprezintă un suport metodologic pentru personalul de specialitate din biblioteci pentru diversificarea serviciilor de bibliotecă în activitatea cu utilizatorii. Aplicarea metodelor și tehnicilor de promovare a lecturii reflectate în lucrare pot fi adaptate în biblioteci, astfel contribuind la diversificarea serviciilor de bibliotecă. Lucrarea vizează metodele re-

produse din experiența bibliotecilor, dar și a altor instituții adiacente, astfel proiectele estivale de lectură se încadrează în astfel de activități, care au scopul de a promova lectura interactivă și transformatoare, prin intermediul activităților cu o componentă ludică, de joc creativ în timpul vacanței și a odihnei. Expozițiile de carte țin de activitățile tradiționale ale bibliotecii, însă, la etapa actuală, ele au devenit mai atractive datorită creativității umane și utilizarea tehnologiilor informaționale. De asemenea, campaniile de promovare a lecturii și a personalităților marcante din localitățile concrete sunt concepute tradițional, însă o reinventare a acestora este necesară în contextul promovării valorilor naționale și patrimoniului local. Elaborarea unui plan de lectură sau a unei strategii de promovare a cărții și lecturii este unul din obiectivele principale ale unei biblioteci, abordat amplu în lucrare. Clubul de lectură are scopul de a dezvolta abilitățile de relaționare cu alți utilizatori; expunerea impresiilor de lectură în vederea verificării corectitudinii percepției mesajului cărții; susținerea argumentată a unui punct de vedere, crearea unui mediu benefic pentru discuții culturale în rândul utilizatorilor; încurajarea cititului prin cooptarea membrilor noi, valorificarea cărților și cultivarea pasiunii pentru acestea; reducerea analfabetismului funcțional. Astfel, asemenea gen de activitate își are rostul în era digitală, când persoanele au nevoie de mai multă socializare și relaționare. Ziua Internațională a Lecturii cu Voce Tare a devenit un eveniment cunoscut în Republica Moldova datorită bibliotecarilor, care îl promovează la nivel național și local. Evenimentul devine o oportunitate pentru societate de a consemna sărbătorirea bucuriei de a citi cu voce tare și de a pleda pentru alfabetizare ca drept fundamental al omului. O altă oportunitate de promovare a cărții și lecturii sunt concursurile axate pe cunoașterea creației scriitorilor și a criticilor literari, dedicate aniversărilor scriitorilor, operelor literare, altor date semnificative și memorabile, culturale, locale și istorice, care pot fi implementate în biblioteci. În acest sens, utilizatorii implicați (copii, adolescenți, tineri și adulți) au oportunita-

tea de a-și demonstra activitatea creativă, de a se dezvolta din punct de vedere estetic, de a se familiariza cu cele mai frumoase exemple din literatura națională și mondială de ficțiune, poezie și compoziție. Întâlnirea dintre scriitori și utilizatorii/membri ai comunității este intermediată cel mai des de bibliotecă prin activitățile culturale realizate în spațiul său. Organizarea acestor tipuri de evenimente implică mai multe etape de organizare pentru buna desfășurare, care, de asemenea, sunt reflectate în lucrare. În multe cazuri metodele tradiționale rein-

ventate și adaptate în context local creează oportunități de sporire a imaginii bibliotecii, de atragere a utilizatorilor, implicând dezvoltarea comunităților.

Aceste două lucrări metodologice au fost elaborate cu scopul de a asigura asistența de specialitate în conformitate cu Regulamentul privind activitatea metodologică din cadrul Sistemului Național de Biblioteci, dar și de a menține comunicarea profesională la nivel național. Lucrările pot fi accesate prin intermediul linkurilor incluse în referințele bibliografice ale articolului.

Bibliografie:

1. CONSOLIDAREA relațiilor între bibliotecă și comunitate. Ghid metodologic. Chișinău: BNRM, 2022. 96 p. ISBN 978-9975-119-54-2 [online]. [citat 07.11.2022]. Disponibil: <http://moldlis.bnrm.md/bitstream/handle/123456789/1613/GHID%20METODOLOGIC%20%281%29.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
2. METODE și tehnici de promovare a lecturii. Recomandări metodologice. Chișinău : BNRM, 2022. 73 p. ISBN 978-9975-3271-2-1 [online]. [citat 07.11.2022]. Disponibil: <http://moldlis.bnrm.md/bitstream/handle/123456789/1614/ Metode%20%c8%99i%20tehnici%20de%20promovare%20a%20lecturii.%20Final.pdf?sequence=1&isAllowed=y>